

Hur många kantater Johann Sebastian Bach egentligen skrev vet ingen säkert. Ungefär 200 finns bevarade, vilket räcker för varje söndag och annan helgdag i ungefär tre års tid. Därtill kommer mässor, passioner, oratorier, världsliga kantater, körkoraler, orgelverk och annan klavermusik i otaliga former, orkestermusik samt partitor och sviter för stråkinstrument... Idag känner vi till ungefär 1000 verk av Johann Sebastian Bachs hand. Då och då (fast numera ganska sällan!) hittar musikforskarna nya verk. Musikutövarna däremot, finner – liksom lyssnarna – allt som oftast nya bottnar i Bachs kompositioner. En hel livstid räcker inte för att utforska dem fullständigt.

Besättningen i kantaterna varierar. Några är komponerade för en röst och ensemble, andra för flera röster. I alla förekommer stråkar och cembalo eller orgel. Utifrån textens stämning varierar därutöver förekomsten av partier för blåsinstrument; fagott, oboe, flöjt, trumpet eller vad som föll Johann Sebastian in.

BWV 51 skrevs ursprungligen för gudstjänsten på en helt vanlig septembersöndag, men kan enligt Bachs egen anvisning framföras under varje tid på kyrkoåret ("in ogni tempo"). Med sin festliga och energirika karaktär passar den särskilt bra att framföra på tacksägelsedagen. Sångstämman sjöngs vid uruppförandet av en tolvårig gossopran. Med vägledning av hur Bach omtalade sina sångare finns skäl att förmoda att det var en livlig pojke med busblick och änglaröst. Det är en utmaning för varje ensemble att låta musikens lekfullhet blomma ut.

Solokantaten "Ich habe genug" finns i flera versioner. Den vilar tryggt på Kyndelmässodagens evangelium om den gamle Symeon, som sedan han fått se och hålla Jesusbarnet i sina armar, känner sig mätt på livet och framstår sin lovsång *Nunc dimittis* (Luk. 2:29-32). Bibelordet genomsyrar verket men sjungs aldrig. Bachs målade tonsättning fångar till fullo innerligheten och den poetiska lusten. E-mollversionen med flöjt och sopran var mycket populär i Johann Sebastian Bachs innersta familjekrets. Hustrun Anna Magdalena skrev för egen hand in den långa rondoarian "Schlummert ein" i den notbok i vilken hon samlade sina personliga favoriter.

Elisabeth Feldt arbetar som sångpedagog på Helsjöns folkhögskola. *Magdalena Nilsson* är frilansande trumpetare med bas i Malmö. *Elin Olstorpe* bor i Amsterdam och bedriver avancerade studier i traversflöjtspel. *Sara Uneback*, *Sophia Larsdotter*, *Elin Sydhagen* och *Ingrid Andersson* utgör tillsammans *The Arden Quartet* och har studerat barockinterpretation tillsammans vid Conservatorio dall' Abaco i Verona. Svenljungabördige *Samuel Björkman* har gått på musikhögskolan i Bachs egen stad Leipzig. Utförligare presentationer av samtliga musiker finns på www.svenskakyrkan.se/ulricehamn.

Konserten är den fjärde i serien *Sjubundra år på sju konserter*.

Nästa konsert
den 28 oktober

Idehistorisk introduktion kl. 18.00
Mozart & Haydn kl. 18.30

1600 barock

Jauchzet Gott in allen Landen!

ULRICEHAMNS KYRKA 14 OKTOBER 2007

J. S. BACH (1685-1750)

Jauchzet Gott in allen Landen BWV 51 (kantat)

1. *Aria*
2. *Recitativo*
3. *Aria*
4. *Choral - Alleluja*

sopran, trumpet, stråkar och basso continuo

Preludium i Ess-dur BWV 552 (orgel)

Schmücke dich, o liebe Seele BWV 654 (orgel)

Fuga i Ess a 5 voci BWV 552 (orgel)

Ich habe genug BWV 82A (kantat)

1. *Aria*
2. *Recitativo*
3. *Aria*
4. *Recitativo*
5. *Aria*

sopran, traversflöjt, stråkar och basso continuo.

Elisabeth Feldt, sopran
Magdalena Nilsson, naturtrumpet
Elin Olstorpe, traversflöjt
Sophia Larsdotter, barockviolin
Sara Uneback, barockviolin
Elin Sydhagen, barockviola
Ingrid Andersson, barockcello
Samuel Björkman, cembalo och orgel

Victoria Fareld är uppvuxen i Ulricehamn men är numera bosatt i Göteborg. Hon är idéhistoriker och arbetar vid Göteborgs Universitet.

Jauchzet Gott in allen Landen

BWV 51

1. Aria

*Jauchzet Gott in allen Landen!
Was der Himmel und die Welt
angeschöpffen in sich hält,
müssen dessen Ruhm erhöhen,
und wir wollen unserm Gott
gleichfalls jetzt ein Opfer bringen
dass er uns in Kreuz und Not
allezeit hat beigestanden.*

2. Recitativo

*Wir beten zu dem Tempel an
da Gottes Ehre wohnt,
da dessen Treu, so täglich neu,
mit lauter Segen lobnet.
Wir preisen, was er an uns hat getan.
Muss gleich der schwache Mund,
von seinem wundern lallen,*

*so kann ein schlechtes Lob
ihm dennoch wohlgefallen.*

3. Aria

*Höchster, mache deine Güte
ferner alle Morgen neu!
So soll für die Vätertreu
auch ein dankbares Gemüte
durch ein frommes Leben weisen,
dass wir deine Kinder heissen.*

4. Choral - Alleluja

*Sei Lob und Preis mit Ehren
Gott Vater, Sohn, heiligem Geist!
Der woll' in uns vermehren,
was er uns aus Gnaden verheisst,
dass wir ihm fest vertrauen,
gänzlich verlass'n auf ihn,
von Herzen auf ihn bauen,
dass uns'r Herz, Mut und Sinn
ihm festiglich anhangen;
drauf singen wir zur Stund:
Amen! wir werd'n's erlangen,
glaub'n wir aus Herzens Grund.
Alleluja!*

Julba till Herrens ära, hela världen!
Himmelen och jorden
och allt skapat som ryms däri
må sprida hans goda rykte!
Nu vill vi till vår Gud
ge ett offer tillbaka,
för att han i lidande och nöd
genom all tid har bistått oss.

Vi tillber i det tempel
där Herrens härlighet bor,
där hans trofasthet, ny för varje dag,
ger oss oss riklig välsignelse.
Vi prisar vad han gjort för oss.
Om än våra spåda munnar
endast förmår jollra om hans
underverk,
kan likväl ett så enkelt lov
ge honom stort välbehag.

Högste, gör din nåd
varje framtida morgon ny!
Så skall inför ditt fadershjärta
ock en tacksam själ
genom ett fromt leverne visa
att vi kan kallas dina barn.

Lov, pris och ära vare Gud;
Fader, Son och helig Ande,
som i oss vill förmera
vad han av nåd har lovat;
så att vi må lita helt på honom,
bli fullständigt tillgivna honom,
och odla honom i våra hjärtan;
så att våra hjärtan, mod och sinnelag
blir ett med honom.
Till detta säger vi nu:
Amen! Vi kommer att nå dit.
Det tror vi av hela vårt hjärta.
Halleluja!

Ich habe genug

BWV 82A

1. Aria

*Ich habe genug,
ich habe den Heiland,
das Hoffen der Frommen
auf meine begierigen Arme genommen:
Ich habe genug!
Ich hab ihn erblickt,
mein Glaube hat Jesum ans
Herzgedrückt,
nun wünsch ich noch heute
mit Freuden von himmen zu scheiden:
Ich habe genug!*

2. Recitativo

*Ich habe genug!
Mein Trost ist nur allein,
dass Jesus mein
und ich sein eigen möchte sein.
Im Glaube hält ich ihn,
da seh ich auch mit Simeon
die Freude jenes Lebens schon.
Lasst uns mit dieser Manne ziehn!*

*Ach, möchte mich
von meines Leibes Ketten
der Herr erretten;
ach, wäre doch mein Abschied hier,
mit Freuden sagt ich, Welt, zu dir:
Ich habe genug!*

3. Aria

*Schlummert ein, ihr matten Augen,
fallet sanft und selig zu,
Welt, ich bleibe nich mehr hier,
hab ich doch
kein Teil an dir,
das der Seele könnte taugen.
Hier muss ich das Elend bauen,
aber dort, dort werd ich schauen
süssen Frieden, stille Ruh.*

4. Recitativo

*Mein Gott, wenn kömmt das schöne:
Nun!
da ich im Friede fahren werde
und in dem Sande kühler Erde
und dort bei dir im Schosse ruh'n?
Der Abschied ist gemacht:
Welt, gute Nacht!*

5. Aria

*Ich freue mich auf meinem Töt,
ach, hätt er sich schon eingefunden!
Da entkomm ich aller Not,
die mich noch auf der Welt gebunden.*

Mitt liv har fullkomnats!
Jag har fått hålla Frälsaren,
de frommas hopp,
i mina ivrigt längtande armar:
Mitt liv har fullkomnats!
Jag har skådat honom,
min tro har tryckt Jesus
till mitt hjärta.
Nu är min enda önskan att skiljas
från detta liv med glädje:
Mitt liv har fullkomnats!

Jag har fått nog!
Min enda tröst är
att Jesus är min
och att jag vill vara hans.
Jag håller honom fast med min tro,
och ser likt Simeon
fram emot det kommande livet.
Låt oss följa denne man!

O, jag önskar
att Herren skulle befria mig
från min kropps kedjor.
O, att det vore dags för mitt avsked!
Då skulle jag med glädje
säga till dig, värld: Jag har fått nog!

Somna in, ni matta ögon,
fall ihop mjukt och lyckligt.
Värld, jag vill inte längre vara kvar.
Det finns inte längre
någon del av dig
som är bra för själen.
Här måste jag stå ut med elände,
men där skall jag få uppleva
ljuvlig frid och stilla ro.

Min Gud, när kommer det ljuva
"Nu"
då jag fått fara hädan i frid
och jag böjer knä inför dig
i sanden på den svala marken?
Då har jag tagit farväl:
Värld, god natt!

Jag gläder mig åt att dö,
ack, om döden redan hade
infunnit sig!
Då skulle jag undkomma all nöd
som ännu håller mig bunden vid
världen.